

SKATTENYTT

OFFICIELLT ORGAN FÖR TAXERINGSNÄMNDSDÖRDFÖRANDENAS RIKSFÖRBUND

DISTRIBUTÖR AV MEDDELANDE FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Nr 12 1968

Ny företagsbeskattning i Finland

Av professor Edward Andersson

För antagande av en permanent skattelag kräves enligt Finlands grundlag två tredjedels majoritet i riksdagen. Detta är givetvis en regel på gott och ont. Till dess nackdelar hör, att den i ett land med svag regeringsmakt gör det svårt att genomföra även viktiga reformer. Jag överdriver inte mycket, om jag säger, att under efterkrigstiden knappast genomförts några större materiella skattereformer. Det är därför en händelse av mycket stor betydelse, att Finlands riksdag i juni antog en ny lag om beskattning av inkomst av näringsverksamhet, vilken innebär en totalreform av företagets inkomstbeskattning.

Det är inte möjligt att i en kort artikel som denna ge en totalbild av den nya finländska företagsbeskattningen. Den antagna lagen omfattar hela 68 paragrafer och kompletteras därjämte av en separat förlustutjämningslag. Många av de nya stadgandena saknar emellertid helt intresse för den utländske läsaren. Jag skall därför i denna artikel försöka först ge en allmän bild av lagens system och sedan

ta upp vissa frågor, som kan intressera denna tidskrifts läsare.

Finlands inkomstbeskattning regleras i en rätt fullständig lag om inkomst- och förmögenhetsskatt (till staten) och två (mycket föråldrade och ofullständiga) kommunalskatteförordningar, vilka i praxis tolkas lika som inkomst- och förmögenhetsskattelagen, om inte ordalydelsen uttryckligen föranleder avvikelser. Vidare finns en beskattningslag, som motsvarar den svenska taxeringsförordningen. Den nya lagen (i fortsättningen: näringskattelagen) innebär, att alla regler rörande beräkning av nettoinkomsten av rörelse och yrke utbrutits ur huvudlagarna och koncentrerats till en separat lag. Några stadganden om allmänna och sociala avdrag samt skatteskalor ingår givetvis inte i näringskattelagen, utan de återfinns fortfarande i de ovannämnda lagarna, vilka vidare till alla delar reglerar beskattningen av andra skattskyldiga än näringsidkare och lantbrukare. Genom en ny lag av 15.12.1967 om inkomstbeskattning

av gårdsbruk hade nämligen reglerna för beskattning av inkomst av lantbruk och skogsbruk helt förnyats och utbrutits till en annan särskild lag. Även detta var en betydande reform.

I näringskattelagen skiljer man mycket klart mellan reglerna för vad som utgör skattepliktig inkomst resp. avdragbar utgift och reglerna för skatteårsplaceringen av inkomster och utgifter. Enligt 3 § skall vid verkställande av beskattningen (=taxeringen) ”skattepliktiga inkomster och avdragbara utgifter periodiseras till intäkter och kostnader för ettvarit skatteår”. Lagens II avdelning (4—18 §§) har rubriken ”Skatteplikt för inkomster och avdragsrätt för utgifter”, medan i III avdelningen (19—49 §§) behandlas ”Periodisering av inkomster och utgifter”. Vi finner alltså, att skatteårsplaceringen uppstår betydligt flera paragrafer än den ”absoluta” skatteplikten och avdragsrätten. Detta sammanhänger med, att lagen bygger på ett omfattande inkomstbegrepp och i anslutning därtill på ett likaledes omfattande avdragsbegrepp.

De enda fall, vari realiserad värdestegring enligt den nya lagen inte utgör skattepliktig inkomst, är försäljningsvinster på fastigheter och värdepapper, som utgör anläggningstillgångar. Försäljningsvinster på dem är skattefria efter 10 resp. 5 års innehav, dock så, att om nedskrivning på värdepapper godkänts som avdrag vid beskattningen och sedan återvinnes, den återvunna nedskrivningen skall beskattas. På avdragssidan observeras främst, att kapitalförlustbegreppet helt slopats. Sålunda har i 7 § kunnat stadgas avdragsrätt icke blott för utgifter för inkomstens förvärvande och bibehållande utan även för förluster härrörande av näringsverksamheten. Uttryckligen nämns i

17 § såsom sådana förluster bl. a. förluster härrörande av försnillning, stöld eller annat brott. I 8 §, som innehåller en uppräkningslista av avdragsgilla poster, nämns bl. a. utgifter för anskaffning av sådana anläggningstillgångar, som är underkastade förslitning. Detta innebär bl. a., att en dylik anläggningstillgång aldrig kan vara föremål för kapitalförlust, utan att intresset koncentrerar sig till tidpunkten för avdragen. Avskrivningsreglerna hör givetvis till periodiseringsstadgandena. — Också för värdepapper, hörande till anläggningstillgångarna, godkänner lagen avdrag för all realiserad värdenedgång (42 §). Försäljningsförluster på mark är inte avdragbara efter 10-årstiden.

Att kapitalförlustbegreppet slopats innebär dock inte att ett företags alla utgifter är avdragbara. Det är klart, att de måste uppfylla huvudkriteriet, d. v. s. vara utgifter för inkomstens förvärvande och bibehållande. För att få till stånd en ändring på vissa punkter, där rättspraxis varit sträng, har dock i 8 § bland avdragbara utgifter för inkomstens förvärvande och bibehållande uppräknats vissa sådana, som rättspraxis tidigare inte godkänt. Bland dem må nämnas utgifter för grundande av en juridisk person och för omorganisation av sådan, medlemsavgifter till arbetsmarknadens kamporganisationer och utgifter för all slags forskningsverksamhet. I de senaste årens på tidigare lagstiftning grundade praxis har forskningsutgifter dock godkänts, liksom även poster av typen arkitektkostnad för planerat, men icke utfört nybygge.

I detta sammanhang skall jag peka på en ”rättshistorisk” kuriositet. I Finland blev det under 1940-talets senare hälft vanligt att binda lån vid levnadskostnads-

eller någon annan index. Därav följde vid beskattningen givetvis frågan om rätt för låntagaren att avdraga indexförlusterna. Denna fråga var inte reglerad i lag, utan kom att bedömas i praxis. Rättspraxis var först ytterst rigorös och betraktade alla indexförluster som icke avdragbara (kapitalförluster). Trots detta beskattade man långivarens indexvinster utan större betänkligheter. Småningom ändrades praxis så att indexförluster på lån, som utgjorde varukrediter eller var upptagna för rörelsens allmänna finansiering, fick avdras, medan indexförluster på lån för anskaffning av anläggningstillgångar fortfarande betraktades som kapitalförlust. Samma regel gällde kursförluster. I detta skede ingrep lagstiftaren efter 1957 års devalvering. I lag stadgades, att även index- och kursförluster på lån för anskaffning av avskrivbara anläggningstillgångar fick avdragas, dock blott i form av avskrivningar om högst 15 %. — I den nya lagen har man tagit steget ut och helt allmänt stadgat, att index- och kursförluster är avdragbara omkostnader i näringsverksamhet. Deras avdragsår är antingen det år, varunder index stigit eller kursändringen skett, eller betalningsåret.

Till periodiseringsreglerna hör enligt den nya lagens terminologi även varulagerreglerna. Då det är ostridigt, att inköpspriset för omsättningstillgångar får avdragas, anknyter sig intresset till skatteåret för avdraget. Om ingen undervärdering vore tillåten, skulle ju hela avdraget böra göras under försäljningsåret, då även försäljningsintäkten realiseras. Huvudregeln är sålunda, att anskaffningspriset för omsättningstillgångar utgör kostnad för det skatteår, varunder tillgångarna överlåtits, förbrukats eller förlorats. FiFo-

principen är uttryckligen stadgad. Då man i lagen tillåter 50 procents nedskrivning av det s. k. lägsta värdet, har detta uttryckts så, att den skattskyldige har rätt att redan under ett tidigare år avdraga högst 50 procent av anskaffningspriset för varor i lager. — För penninginrättnings- och försäkringsanstalters s. k. investeringstillgångar, vilka tidigare behandlats enligt varulagerreglerna, tillåtes nu blott 6 procents nedskrivning.

Till periodiseringsreglerna hör även reglerna rörande avskrivning av anläggningstillgångar, vilka i den nya lagen är ytterst fullständiga. Beträffande maskiner, inventarier o. d. har lagen omfattat ett likadant degressivt saldoavskrivningssystem, som gäller i Sverige och Danmark. Avskrivningssatsen är 30 %, men någon 20 procents kompletteringsregel, som skulle motsvara KL 29 § anv. 4 p. 6, finns inte. Däremot har den skattskyldige alltid rätt att nedskriva saldot till summan av de olika tillgångarnas gängse värden, om han kan visa, att restvärdet är högre än denna summa. Till området för saldoavskrivningen har även hänförts hissar, värme- och kylanläggningar, luftkonditioneringsanläggningar, centralantennor och andra dylika beståndsdelar av byggnad.

Intressantare ur en svensk läsares synpunkt är väl, att även byggnadsavskrivningarna får ske degressivt. Procentsatserna är 10 och 9 för butiks-, fabriks-, lager-, kraftstations- m. fl. byggnader av trä resp. sten samt 6 och 5 för bostads- och administrationsbyggnader. För cisterner, ekonomibygnader av lätt konstruktion och forskningslaboratorier är den degressiva avskrivningsprocenten 20. Någon kompletteringsregel finns inte, varför nollpunkten aldrig nås. Förbättringsutgifter måste aktiveras som tillägg till an-

skaffningspriset, och om den skattskyldige så önskar, får han aktivera även större reparationsutgifter, vilket kan vara angeläget för undvikande av förlustår. Byggnadsavskrivningarna är givetvis individuella, eftersom försäljningsvinster på fastigheter inte undantagslöst är skattepliktiga. — Beskattningen av markvärdestegring är ännu icke reformerad i Finland.

Den del av en byggnads anskaffningspris, som kan hänföras till ett lagstadgat skyddsrum, liksom även separata befolkningsskyddsbyggnader får avskrivas med högst 25 procent om året, räknat på anskaffningspriset. De kan alltså avskrivas till noll på fyra år. Detsamma gäller anläggningar, maskiner och andra nyttigheter för förhindrande av vatten- och luftförorening. Man har därmed velat göra det litet förmånligare för industrin att bekosta dessa improduktiva investeringar.

I finländsk skatterätt har man i princip alltid utgått från, att alla anläggningstillgångar, som är underkastade fysisk eller ekonomisk värdenedgång, kan avskrivas vid beskattningen. Det har inte, liksom i svensk skattelag, funnits stadganden, som har uteslutit avskrivning av vissa fasta anläggningar och beståndsdelar av mark. En annan sak är, att äldre rättspraxis varit högst obenägen att anse, att vissa tillgångar kan nedgå i värde under användningen. Under 1960-talet har dock skett en klar uppmjukning i praxis, i det att avskrivning godkänts i vissa fall bl. a. på vägar, dammar, farleder, asfaltering av gårdsplaner, överpris för mark som kraftverk anskaffat för att lägga under vatten m. m. I den nya lagen har denna utveckling accepterats och det har stadgats, att bl. a. järnvägar, kajer, dammar, broar och bassänger avskrivs lineärt under den sannolika ekonomiska brukstiden,

som i intet fall skall beräknas vara längre än 40 år. Den minsta lineära avskrivningsprocenten blir därmed 2,5 %. — Det är intressant att konstatera, att man i SOU 1968:26 föreslagit liknande uppmjukningar.

Ifall den skattskyldige gjort en investering i ett föremål, som tillhört någon annan, har finländsk rättspraxis' inställning till frågan om avdrag genom avskrivning eller omedelbar omkostnadsföring varit i viss mån vacklande. Då investeringen varit bunden vid en viss nyttjanderätt, har aktivering i regel krävts. Sålunda har t.ex. inrednings- och grundreparationskostnader i hyreslägenheter inte fått omedelbart avdras, utan praxis har krävt avskrivning inom den sannolika kontraktstiden, som i regel uppskattats till 10 år. Ifall den skattskyldige däremot haft varken ägande- eller (ensam) nyttjanderätt till investeringen, har omedelbart avdrag däremot ansetts möjligt. Sålunda har kostnaderna för byggande av farled och vägbank på ett område, som varken ägts eller med nyttjanderätt besuttits av den skattskyldige, godkänts som årsomkostnad. Samma regel har tillämpats, då ett företag efter avtal med statsjärnvägarna inköpt och till staten överlätit mark samt stått för en del av kostnaderna för byggande av en järnväg till företagets fabrik. — I samband med reformen har man ansett det ekonomiskt sett föga rimligt att i ovan berörda fall tillåta omedelbart avdrag, då utgiften under en längre tid bidrar till inkomstförvärvet. Det har därför helt allmänt stadgats, att om en utgift under tre eller flera skatteår bidrar till inkomstförvärvet, bör den aktiveras och avskrivas lineärt under sin sannolika verkningstid. Denna tid skall dock i intet fall anses vara längre än 10 år.

Med ett omfattande inkomstbegrepp står man lätt inför problemet, att en tillfällig försäljning av anläggningstillgångar eller särskilt ett försäkringsfall kan medföra en omotiverad vinstrealisering, vars beskattning försvårar återanskaffning av motsvarande tillgång och sålunda verksamhetens rationella fortsättande. För att förhindra detta har i lagen stadgats, att den skattskyldige har rätt att uppskjuta vinstredovisningen, tills han gjort sin återanskaffning, och att vinsten därefter beskattas indirekt genom avdrag från nyanskaffningens avskrivningsunderlag. Utan specialtillstånd får detta dock ske blott, om nyanskaffningen äger rum inom 3 år. — Systemet motsvarar det svenska systemet med särskilda investeringsfonder.

Som huvudregel för periodiseringen stadgas i 19 och 22 §§, att en inkomstpost utgör intäkt för det skatteår, varunder den erhållits i penningar, eller i form av en fordran eller annan förmån av penningvärde, medan en utgift utgör kostnad för det skatteår, varunder skyldighet att erlagga den uppstått, och en förlust utgör kostnad för det skatteår, varunder den konstaterats. Dessa regler motsvarar normala bokföringsmässiga grunder. Vidare har man funnit det nödvändigt att beträffande räntor, hyror och andra liknande inkomst- och utgiftsposter stadga, att de får resp. bör periodiseras över de skatteår, till vilka de hänförs sig. Medan finländsk rättspraxis tidigare — i motsats till svensk — varit obenägen att tillåta fördelning av engångshyror, erhållna i förskott, har den skattskyldige nu givits en valrätt mellan omedelbar intäktsföring och fördelning, dock över högst 10 år. Ifråga om betalda engångshyror finns däremot ingen valrätt, utan de måste aktiveras och fördelas över hela hyres-

tiden. Detta motsvarar för övrigt tidigare praxis.

Lagen definierar anskaffningspriset för en viss tillgång såsom summan av de direkta utgifterna för dess anskaffning eller framställning. Indirekta kostnader skall inte aktiveras. Härav följer bl. a. att s. k. byggnadstida räntor för lån, som upptagits t. ex. för uppförande av en byggnad, inte ingår i byggnadens anskaffningspris, utan utgör årsomkostnader. Som ett undantag från denna huvudregel har dock stadgats aktiveringsrätt, då fråga är om byggande av kraftverk, gruva och annan industriinrättning, alltså långvariga och kapitalkrävande projekt. Härvid aktiveras räntorna dock inte som en del av anläggningens avskrivningsunderlag. — En valfrihet ifråga om avdragsåret har också stadgats för forskningsutgifter. De får antingen avdras som årsomkostnader eller aktiveras och avskrivas fritt.

Som reserveringar kan enligt lagens system inte betraktas kostnader, vilka redan under skatteåret realiserats i form av en förpliktelse mot tredje man. Dessa utgör nämligen redan enligt huvudregeln i 22 § kostnad för skatteåret. Kan de inte till storleken exakt bestämmas, bör de uppskattas. Bokföringsmässigt är alla dessa poster att betrakta som resultatregleringsposter (antecipativa passiva). — Lagen innehåller däremot vissa uttryckliga stadganden rörande reserveringar, av vilka följande må nämnas här:

a) Kreditförlustreserveringar (46 §). Finländsk rättspraxis har varit mycket restriktiv ifråga om att godkänna avdrag för andra än realiserade kreditförluster. Att framställa individuell bevisning om fordringars osäkerhet är ju i regel mycket svårt, och procentuella delcreditereserve-

ringar har inte godkänts. För att få till stånd en ändring på denna punkt har nu stadgats, att företag har rätt att göra en reservering, som ej överstiger 3 procent av fordringsstocken vid skatteårets utgång. Efter bevisning om, att den sannolika förlustrisken är större än 3 procent, får företaget göra en reservering, som till storleken motsvarar förlustrisken. För banker och försäkringsbolag är maximiprocentsatsen 6 procent, dvs. densamma som gäller för dessas nedskrivning av sina investeringstillgångar. De får dock inte utöka sin fordringsförlustrerivering med mer än 0,6 procent årligen. Högre kreditförlustrerivering kommer ej ifråga för dessas del ens efter bevisning om att den sannolika förlustrisken är större. Försäkringsbolagen får dock på sina premiefordringar tillämpa den för övriga företag gällande regeln.

b) Garantireserveringar (47 §). Frågan om rätt att göra garantireserveringar har inte tidigare varit reglerad i lag och har i finländsk praxis varit lika omstridd som i svensk. Man har i sak medgivit byggnadsentreprenörer rätt att göra sådana reserveringar, men konstruerat detta så, att de icke under året för byggnadens överlåtelse behövt intäktsföra hela entreprenadsumman, utan fått lämna intäktsföringen av 2—3 procent ogjord tills garantitiden utgått. I övriga fall har praxis i regel varit sträng. Även den nya lagen måste enligt min mening anses ha intagit en restriktiv ståndpunkt. Rätt att göra garantireserveringar tillkommer enligt den bara skattskyldiga, som bedriver byggnads-, skeppsbyggnads- eller metallindustriverksamhet, och i sistnämnda fall gäller reserveringsrätten blott leveranser av större maskinerheter. Reserveringen

får utan bevisning stiga till 3 procent och efter utredning till högre belopp. När garantitiden utgått, bör det belopp, som ej åtgått till garantireparationer, återföras till beskattning.

Det är inte klart, hur praxis kommer att tolka det något partikulära stadgandet om rätt att göra garantireserveringar. Klart är visserligen, att vanliga varufabrikanter och -försäljare inte får göra reserveringar. Däremot torde med byggnadsentreprenörer kunna jämföras även underentreprenörer för t. ex. elektriska eller rörinstallationer, vilka redan tidigare fått göra reserveringar. En intressant fråga är hur praxis kommer att förhålla sig till företag av typen försäljare av gasflaskor, vilka åtager sig att under tiotals år hålla flaskan i skick eller byta ut den mot en felfri flaska. I tidigare praxis har dessa med rätta fått göra mycket betydande reserveringar, och det förefaller svårt att tänka sig att reserveringarna nu borde helt upplösas. — Noteras må vidare, att förpliktelser på grund av väckta garantianspråk bör betraktas som vanliga avdrag, ej som reserveringar.

c) Kontraherade varor, prisfallsrisk (49 §). Lika som svensk rättspraxis har även finländsk praxis godkänt den s. k. varuteorin, dvs. behandlat kontraherade, icke levererade varor lika som varor i lager. I Sverige ledde denna ståndpunkt (RÅ 1945 ref. 28) emellertid snabbt till lagstiftningsåtgärder, medan kontraktsnedskrivning godtagits i Finland ända hittills och med åren blivit allt vanligare. Enligt den nya lagen får dock kontraherade, icke levererade varor inte mera hänföras till lagret. Blott i det fall, att ett bindande kontrakt om en till mängd och pris exakt bestämd vara uppgjorts och priset vid

skatteårets utgång är minst 10 procent lägre än det avtalade priset, får en prisfallsreservering avdragas vid beskattningen. Det är klart, att denna situation är aktuell blott i sällsynta fall.

Den nya lagens periodiseringsregler kännetecknas av en rätt långt gående detaljrikedom. Detta kan sägas bero på, att de med inkomstbeskattningen förknippade problemens tyngdpunkt i och med inkomstbegreppets utvidgning flyttats från reglerna rörande absolut skatteplikt och avdragsrätt till periodiseringsreglerna. I lagens periodiseringsstadganden finns framför allt på avdragssidan på många punkter en klar uttalad valrätt för den skattskyldige mellan flera alternativa skatteår. Detta kan ses som en markant avvikelse från den traditionella åskådningen i finländsk skatterätt och -praxis, enligt vilken även i periodiseringsfrågor blott en lösning alltid är riktig. Denna åskådning, som givetvis inte kunnat upprätthållas absolut och som ju vid fria lagervärderingsregler och degressiv avskrivning riktar sig blott mot praktiskt mindre betydande fall, har tagit sig uttryck bl. a. i efterbeskattning i ett fall, vari den skattskyldige gjort ett ränteavdrag först 1956 i stället för 1955 (HFD 1964 II 539), och i uppfattningen, att lineära avskrivningar, som något år lämnas ogjorda, går definitivt förlorade. En bidragande orsak till denna principiella liberalisering är, att förlustutjämning, som ju är den definitivaste avvikelsen från "skatteårets okränkbarhet", nu äntligen införts. Jag har emellertid en bestämd känsla av, att svensk rättspraxis i periodiseringsfrågor aldrig intagit en så rigorös ståndpunkt som praxis i Finland. Sålunda förefaller det mig, som om efterbeskattning i periodiseringsfrågor i Fin-

land vore mycket vanligare än efterbeskattning i frågor rörande slutlig skatteplikt.

Genom den nya lagen har även införts vissa lättnader i aktiebolagens dubbelbeskattning, som till en del bygger på förebilder i den svenska Annell-lagen. I Finland har dock troligen behovet av dylika lättnader varit mycket större än i Sverige. Hittills har både aktiebolaget och dess aktieägare beskattats för inkomst och förmögenhet, och vid kommunalbeskattningen har dividender rentav kedjebeskattnats. I många fall har aktieinnehav varit direkt förlustbringande. Samtidigt har de skattskyldiga till följd av speciallagstiftning kunnat göra helt skattefria bankdepositioner eller köpa helt skattefria statsobligationer. Det är därför föga svårt att inse, att intresset för aktiesparande varit ringa och att företagen nästan uteslutande varit hänvisade till lånefinansiering.

De genomförda lättnaderna innefattar följande: 1) slopande av aktiebolagens förmögenhetsbeskattning, vilket dock för statskassan kompenseras genom en höjning av den statliga bolagsskatteprocenten för 1968 ända till 58 procent (för 1969 är motsvarande procent 49); 2) slopande av dividendernas kedjebeskattning vid kommunalbeskattningen (undantag både vid stats- och kommunalbeskattningen för värdepappershandlare); 3) rätt för aktiebolag att vid statsbeskattningen avdraga 40 procent av den utdelade vinsten, vilket innebär en differentiering av bolagsskattesatsen; 4) temporärt för åren 1969—78 rätt att vid statsbeskattningen under 5 års tid avdraga all utdelning på aktiekapital, som erhållits vid under dessa år föranstaltad betalad emission; dividendprocenten är ej i lag begränsad, men i äldre bolag får inte utan skäl betalas högre divi-

dend på det nya än på det äldre aktiekapitalet; 5) dividendinkomster är vid statsbeskattningen för åren 1969—78 temporärt skattefria upp till 400 mk per person (jfr. den svenska skattelättnaden för kapitalinkomst, KL 39 § 3 mom.). Vid statsbeskattningen har de skattskyldiga liksom tidigare rätt att avdraga från sin skatt 15 procent av beloppet av erhållna dividender, vilket sänker dessas marginalskatteprocent med 15 procentenheter. — Man kunde tro, att alla dessa lättnader tillsammans skulle göra aktiesparande rätt attraktivt, men så blir knappast fallet. Intresset motverkas rätt effektivt av en extremt hög förmögenhetsskatt för fysiska personer och av den ovan berörda omständigheten, att fördelaktiga helt skatte- och riskfria placeringsformer står till buds. Utan en avveckling på längre sikt av dessa skattelättnader är en neu-

tral och sund kapitalmarknad i Finland knappast möjlig att åstadkomma.

I min framställning har jag försökt ge en kort överblick av den företagsskatte-reform, som genomförts i Finland. Till vissa delar är det fråga om införande av regler, som länge existerat bl. a. i Sverige, men på andra punkter har lagstiftaren i Finland varit mindre traditionell. På det stora hela taget är greppet enligt min mening ganska fräscht, men först praxis kan utvisa, hur reformerna utfaller i praktiken. Det är också fullständigt klart, att de ekonomiska förhållandena i Finland är annorlunda än i andra länder, såsom Sverige, och att detta kan medföra, att de omfattade lösningarna inte vore tänkbara i ett annat land. Men ur rättsjämförande synpunkt bör den finländska totalreformen ha sitt givna intresse även för utländska läsare.

Förändringar inom redaktionen

I samband med att assessor Ulf Fredholm vid nyår övergår i enskild tjänst lämnar han befattningen som biträdande fackredaktör. Red. framför sin stora tacksamhet till Ulf Fredholm för hans arbete för tidskriften och hoppas att han också i framtiden skall få tillfälle att genom författarverksamhet upprätthålla kontakten med läsekreten.

Assessor Sigvard Berglöf inträder i stället som biträdande fackredaktör. Sigvard Berglöf har i egenskap av författare redan kommit i kontakt med tidskriftens läsekrete. Red. hälsar honom välkommen och hoppas att han skall trivas med redaktionsarbetet.

Red.